

Zápis z prezentácie zámeru tvorby nového Územného plánu pre mesto Nitra – stretnutie s VMČ

Miesto stretnutia: online platforma ZOOM

Termín stretnutia: **24.11.2020, od 17:00 do 19:30**

Facilitátori: Karolína Miková, Bohdan Smieška, Peter Guštafík (PDCS)

Zapisovateľka: Anna Zemanová (PDCS)

Prítomní: Viktor Šabík, Soňa Minárechová, Anton Kondrla (UHA)

Pozvané výbory MČ: Výbor MČ 1(Horné Krškany, Dolné Krškany - M. Gut,), Výbor MČ 5 (Diely, Kynek, Mlynárce, Párovské Háje - L. Turba, D. Moravčík, H. Kramareková), Výbor MČ 6 (Zobor, Dražovce - A. Horváth, P. Varga, p. Filipová, M. Škriečka, Š. Holička), KS - Koordinačná skupina - M. Dulík, T. Zelenický, M. Csanda, P. Mezei, L. Kompsová.

Ciele stretnutia:

- **Predstavenie a vysvetlenie dôvodov, východísk, princípov a cieľov zámeru tvorby nového Územného plánu Mesta Nitra.**
- **Otvorenie diskusie s Výbormi mestských častí o zadaní nového ÚP mesta Nitra.**
- **Zozbieranie námetov, návrhov a potrieb od účastníkov stretnutia vo vzťahu k všeobecnej vízii rozvoja mesta aj vo vzťahu k potrebám jednotlivých mestských častí.**

Program stretnutia:

17:00 Úvod – privítanie a predstavenie priebehu a cieľov stretnutia (Bohdan Smieška, PDCS)

17:05 - Prezentácia dôvodov a zámeru tvorby nového Územného plánu (ÚP) Nitry – prezentácia pre všetkých účastníkov (Viktor Šabík, hl. architekt, MsÚ Nitra)

17:25 - Stručná prezentácia procesu zapájania verejnosti do mapovania a zbierania podkladov pre zadanie tvorby nového ÚP - prezentácia pre všetkých účastníkov (Karolína Miková, PDCS)

17:35 - Objasňujúce otázky a pripomienky k zámeru tvorby nového ÚP – moderovaná diskusia v skupinách (náhodné rozdelenie účastníkov do troch skupín)

18:05 – 18:15 - Prestávka

18:15 - Návrhy a pripomienky k Vízii Mesta Nitra pre nový ÚP – moderovaná diskusia v skupinách (rozdelenie účastníkov do troch skupín na základe príslušnosti k VMČ)

18:45 - Mapovanie problémov a potrieb pri rozvoji mestských častí a návrhy s tým súvisiacich podkladov k zadaniu k tvorbe nového ÚP – moderovaná diskusia v skupinách (rozdelenie účastníkov do troch skupín na základe príslušnosti k VMČ)

19:15 - Spoločné zhrnutie výstupov z jednotlivých skupín (moderátori stretnutia, PDCS)

19:30 - Informácia o ďalších krokoch a záver stretnutia

V úvode stretnutia p. Smieška privítal prítomných a predstavil priebeh a ciele stretnutia. Nasledovali technické pokyny pre zúčastnených k práci v paltforme ZOOM.

Následne p. hl. architekt MSÚ Nitra V. Šabík uviedol dôvody prípravy a zámeru tvorby nového Územného plánu (ÚP) Nitry

- Mesto Nitra má od roku 2003 platný ÚP, po zmenách a doplnkoch č.6 Okresný úrad v Nitre vydal usmernenie metodickým pokynom a následne bolo prijaté rozhodnutie, že už nebudú prijímané ďalšie zmeny a doplnky, ale bude pripravený nový ÚP. Nový územný plán si vyžiadali hlavne zmeny v legislatíve. V súvislosti s rozhodnutím o príprave nového ÚP je potrebné uviesť, že mesto Nitra má kvalitný ÚP, ale v praxi sa naráža na často neriešiteľné problémy, ktoré spôsobujú mnoho nedorozumení a vášní a preto sa rozhodli pre nový ÚP.
- Bolo rozhodnuté ho robiť participatívnym prístupom, čo zatiaľ v takomto rozsahu nerobilo žiadne mesto na Slovensku. Jedným z príkladov takéhoto postupu je mesto Brno. Na intervenciu tretej strany bolo vybrané PDCS.
- Príprava ÚP má časový sklz spôsobený opatreniami súvisiacimi s Covid-19 a momentálne pracujeme s predpokladom, že na jar 2021 budeme môcť organizovať verejné stretnutia s občanmi a výbormi mestských častí "naživo".
- Na úvod stretnutí so zainteresovanými aktérmi je potrebné zadefinovanie, čo môžu občania zapojením a pripomienkami ovplyvniť, aby nevznikli mylná predstava, že všetky pripomienky a požiadavky je možné zapracovať.
- Momentálne prebieha príprava procesu výberu spracovateľa, VO prebehne začiatkom roka 2021, aby sa spracovateľ mohol zúčastňovať procesu a stretnutí.
- Zaznela informácia, že proces prípravy ÚP bol spustený v septembri 2019 a do 30.9.2020 boli zbierané námety cez otvorenú výzvu, ktorá trvala rok.
- Bola vytvorená pracovná skupina na prípravu ÚP.
- Bola predstavená webová stránka o územnom pláne pod Mestským úradom
 - V stručnosti predstavuje ideu - o čom má byť ÚP
 - Stránka by mala byť interaktívna a občania by mali možnosť na nej v reálnom čase komunikovať, vstupovať a diskutovať.
 - Spustenie je naplánované na začiatok decembra 2020
 - Bude živým dokumentom, bude postupne dopĺňaná
 - Ľudia sa budú registrovať, nebude anonymná diskusia, dôvodom je snaha o kultivovanú diskusiu
- Stretnutia by mali prebiehať formou workshopov, kde ľudia budú môcť riešiť svoje podnety.
- Dôležité bude zadefinovanie, čo môžu občania ovplyvniť, aby neboli mylné predstavy o vplyve ÚP na detailné riešenia.
- Pred osobnými stretnutiami by chceli mať už vysúťaženého spracovateľa, začiatkom roka 2021.
- Ak si dokážeme správne rozdeliť úlohy zo skupín a VMČ, budeme vedieť byť na stretnutiach efektívni.
- Z procesu by mohla byť vydaná knižka, ktorá by mala proces mapovať.
- Bola predstavené dilemy, ktoré sa zvažujú pre nastavovaní vízie:

- Mesto pre autá/ Mesto pre ľudí
- Mesto s jedným atraktívnym centrom/ Mesto krátkych vzdialeností
- Mesto s nedefinovaným využitím/ Mesto, ktoré má možnosť rásť
- Monofunkčné satelitné mestečka bez infraštruktúry/Kompaktná mestská zástavba ponúkajúca služby a aktivity
- Mesto s riekou/Mesto na rieke
- Mesto z množstvom zelene/Zelené mesto

Poznámky k jednotlivým dilemám, ktoré uviedol hl. architekt

- Mesto má byť značka
- Mesto generuje energiu
- Nitra je na bode zlomu
- Kandidátsky projekt pre EHMK 2026 má podnadpis Bod zlomu
- Z mekky poľnohospodárstva sa Nitra stáva priemyselným mestom
- Množstvo problémov sociologických, dopravných, psychologických
- Výstavbe Jaguáru malo predchádzať plánovanie, čo to všetko spraví s mestom
- Mesto by malo byť kompaktné mesto, zatiaľ sa táto myšlienka neuviedla do života, ale je to správna cesta
- Mesto má mať kompaktnú mestskú výstavbu s pracovnými príležitosťami a službami
- Rieka je obrovský fenomén

Prezentáciu procesu zapájania verejnosti do mapovania a zbierania podkladov pre zadanie tvorby nového ÚP predniesla p. Karolína Miková z PDCS

Prezentácia bola sprístupnená účastníkom stretnutia.

Budeme počas procesu vytvárať podklady pre zadanie ÚPN.

Základnými cieľmi procesu sú:

- **identifikovať a informovať zainteresovaných aktérov** o tvorbe zadania územného plánu mesta Nitra,
- **informovať verejnosť** o participačných aktivitách pri príprave zadania územného plánu a možnostiach účasti verejnosti v nich,
- **zistiť názory** zainteresovaných aktérov, odbornej i laickej verejnosti **a umožniť diskusiu** vybraných zainteresovaných aktérov o územno-rozvojových potrebách, prioritách a limitoch mesta Nitra
- **spracovať** zozbierané názory a návrhy **do Správy z participatívneho procesu** a zahrnúť ich do zadania pre tvorbu územného plánu mesta Nitra.

Časový rámec a fázy procesu:

Fáza 1: **Príprava participatívneho procesu** (september 2020)

Fáza 2: **Informovanie verejnosti** (počas celej prípravy ÚP - web, iné aktivity)

Fáza 3: **Realizácia participatívnych aktivít** (od 1. októbra 2020 do 15. januára 2021 – predĺžené kvôli covid opatreniam)

Fáza 4: **Spracovanie Správy z participatívneho procesu** (1. január -15. február 2021 –upravené kvôli covid opatreniam)

Aktivity procesu

- **Pravidelné stretnutia Koordinačnej skupiny**
- **Verejné stretnutia v mestských častiach Nitry**, zisťovaco-plánovacie stretnutia (organizované v spolupráci s výbormi MČ) - online počas covid opatrení
- **Realizácia ankety** - (online aj offline) s 10-20 otázkami - voliteľné podľa dohody,
- **Stretnutia s vybranými zainteresovanými aktérmi v meste Nitra** (napr. kľúčovými zamestnávateľmi, predstaviteľmi cirkví, developermi, mladými ľuďmi a ďalšími kľúčovými aktérmi z pohľadu rozvoja mesta)
- **Záverečné verejné stretnutie zamerané na prezentáciu výstupov participatívneho procesu a ďalších krokov pri tvorbe ÚP Mesta Nitra**

Informácia o role facilitátora ako tretej strany zapojenej do procesu.

Objasňujúce otázky a pripomienky k zámeru tvorby nového ÚP – moderovaná diskusia v skupinách (náhodné rozdelenie účastníkov do dvoch skupín)

Prebehla diskusia k dilemám, ktoré uviedol hl. architekt a k procesu

- Otázka, či je zámerom odprezentovať za každú mestskú časť zmeny, ktoré si spoločenský posun vyžiadal. Ide o 7 mestských častí, ale 13 celkov(pôvodných častí), budú sa reflektovať aj potreby celkov.
 - Bolo by vhodné dať mestským častiam inú logiku ako majú, ÚHA to nevie ovplyvniť, možné zmeny majú zákonný postup. ÚP má snahu MČ ešte atomizovať a hovoriť v každej časti o vlastnom centre.
 - V priebehu procesu zvažíme, či pôjdeme detailne po MČ, alebo iným kľúčom.
- Zo strany účastníkov bolo podporené uvažovanie na úrovni MČ, zozbieranie informácií a ich ďalšie vyhodnocovanie. Je potrebné hľadať prepojenia a premostenia, ale brať do úvahy aj jednotlivé časti, ktoré mali dlho svoj individuálny vývoj a majú svoje špecifiká.
- Pri úvahách o ÚP je potrebné zdôrazniť, že mesto Nitra nie je len centrum, ale i sú tam aj okrajové časti mesta Nitra, musíme zakomponovať doň aj MČ.
 - Pojmom Nitra boli doteraz v diskusii označované všetky jeho MČ ako celok. Nie je zámer ignorovať MČ.
- Účastníkom boli poskytnuté linky na plán udržateľnej mobility a ďalšie odkazy na aktuálne strategické dokumenty.

Návrhy a pripomienky k Vízii Mesta Nitra pre nový ÚP – moderovaná diskusia v skupinách (rozdelenie účastníkov do dvoch skupín na základe príslušnosti k VMČ)

Mapovanie problémov a potrieb pri rozvoji mestských častí a návrhy s tým súvisiacich podkladov k zadaniu k tvorbe nového ÚP – moderovaná diskusia v skupinách (rozdelenie účastníkov do dvoch skupín na základe príslušnosti k VMČ)

Zhrnutie výstupov z jednotlivých skupín (moderátori stretnutia, PDCS)

Výbor MČ 1 (Horné Krškany, Dolné Krškany), Výbor MČ 6 (Zobor, Dražovce)

- Existuje cca 13 stranový dokument v ktorom sú popísané formou zápisnice zo zasadnutia VMČ č.6. požiadavky pre Zobor a Dražovce vo vzťahu k novému ÚP. Vznikol ako podklad na stretnutie s hl. architektom v r. 2019. Artikuluje požiadavky(výstavba, podlažnosť na Zobore a pod.).
- Na otázku či mesto s jedným centrom, je potrebné vzhľadom na víziu radšej uvažovať v koncepcii menších vzdialeností a preto o viacerých centrách v rámci MČ.
- Za VMČ Krškany majú rovnako zozbierané podnety - 100 požiadaviek. Otvorením severného priemyselného parku sa vytvárajú aj skupiny sociálne slabších. V Krškanoch sú dva háje, ktoré by bolo dobré integrovať do mesta. Potrebovali by, aby neboli pozemky len ako rezerva na rozšírenie priemyslu, ale potrebovali by aj rozvoj funkcie bývania.
- Parčík (v MČ Zobor) sa dá len regulovať - je to privátny pozemok.
- V rámci workshopov by sa ľahšie hovorilo o centrách MČ, ktoré sú už aj v starom ÚP. Krškany sa mali viazať na rieku, otázkou je ako ich napojiť na Nitru.
- Prebehla diskusia o aktuálnom zámere zástavby 4-6 poschodovými domami v oblasti Šindolky. (Táto téma sa však bude riešiť separátne medzi poslancami za VMČ 6. a UHA, nakoľko tento zámer nie je súčasťou agendy tvorby nového ÚP).
- Bolo konštatované, že netreba plakať nad tým, čo bolo, treba sa pozeráť dopredu. Do rozmýšľania o rozvoji mesta treba jednoznačne zahrnúť aj okrajové časti. Je potrebné zapojiť aj obyčajných ľudí, „architekt je špecifický človek“, má svoje predstavy. Je však potrebné brať do úvahy názory bežných ľudí.
- Bola artikulovaná aj otázka, ako dosiahnuť, že to čo sa v ÚP ocitne, sa bude aj implementovať.
- Je potrebné hlavne v lokalitách, kde je výstavba RD (Zobor) a uvažuje sa v ich blízkosti s výškovou zástavbou vytvoriť citlivo zvážené rozhranie, zachovať prijateľné vzdialenosti, ošetriť priestor kontaktu.

Výbor MČ 5 (Diely, Kynek, Mlynárovce, Párovské Háje)

- V rozmere spájajúceho sa pohľadu na mesto by sa mal ÚP pozeráť vo svetle klimatických zmien.
- Pomenovávanie a pracovanie s konceptom genius loci mestských častí, ktoré sú dominantne obytné. Majú nedostatočné funkčné vybavenie (práca, služby, centrá, prinášanie mestského).
- Diskusia o Mlynárčiaciach - vízia by mala skôr potláčať priemyselné prevádzky a využívala by Brownfields na zmeny na bývanie a iné.
- Nitra ako mesto pripravené na klimatické zmeny - špecifická stratégia na túto oblasť
- ÚP uvažuje s veľkými plochami na bytovú viacpodlažnú max 6 podlaží výstavbu v MČ 5 - aký majú k tomu postoj členovia VMČ?
- Otázka: zohľadňuje sa genius loci a autenticita (napr. Zobor)? Charakter je zachovaný len niekde. Na sídlisku sa zahusťuje. Sú to len obytné súbory bez dostatočnej

infraštruktúry. Má mesto Nitra stanovené hranice svojho rastu? (Zachovanie charakteru v častiach, ktoré sú dominantne obytné)

- Nitra sa rozpadla na satelity. Vznikla tu len jedna nová (nepodstatná) cesta, ak sa neráta priemyselný park a malé privátne cesty.
- "Zahusťovanie" sa nedeje. Rozprávajme sa o obnovovaní štruktúr, ktoré zostali zničené ešte po bombardovaní.
- Genius loci je jedna z najpodstatnejších vecí v diskusii o meste. Je to o ľuďoch a ich príbehoch. Mesto musí ľudí baviť a musia ho mať radi.
- V urbanizme sa musí prejavíť dynamickosť. Prebehne dialóg so spracovateľom ÚP. Nitra dodá podklady a štúdie k ÚP zón a rokuje s operátormi.
- Ľudia, ktorí už bývajú, kladú odpor tým, ktorí ešte len chcú bývať.
- Ide aj o funkčnosti obytného priestoru. V tejto lokalite hovoríme o možnej skorej výstavbe.
- Téma lokálne centrál: je o nej diskusia aj na Komisii. Ide o pracovné príležitosti lokálne a odstránenie potreby migrovania do iných MČ.
- K častiam treba pristupovať citlivo (napr. Mlynárce boli brané ako miesto "ľahkého priemyslu") - takéto zóny je potrebné viac sprístupniť ľuďom.
- Mlynárce - blízko k rieke, je to neobjavený klenot - ako vstupná brána do mesta.
- Očakávanie od part. Procesu: vysvetliť ľuďom, prečo sa pripravuje ÚP, aby sa zbytočne nebúrili. Informovanie verejnosti môže byť aj dovzdelávaním o dôvodoch smerovania územnej politiky. Dôležitá je dvojstranná dialogická komunikácia.

Spoločná diskusia s hl. architektom po ukončení diskusie skupín a ich zhrnutí v záverečnej plenárnej časti

- Hl. architekt vysvetlil, prečo hovorí o Barcelone a Nitre - obidve majú 100 km².
- Každá mestská časť má mať svoje centrum.
- Mali by sme sa zamerať na to, ako chceme aby Nitra vyzerala, aby mali časti subcentrum. Mali by sme sa nad týmto zamýšľať pohľadom typu - "v Nitre chýba,"
- Nitra by cez mestské časti mala poskytovať čo najviac, je potrebné priblížiť služby k ľuďom.
- Nesmie sa zabúdať na infraštruktúru - kanalizácia, plyn, siete, cesty podmieňujú ďalšiu výstavbu.
- Mesto trpí tým, že sa nikdy nepodčiarkovala dôležitosť centra mesta. Centrum nikdy nebolo prioritou. Nebola veľkorysá vôľa centru priznať dôležitosť.
- Padla námietka, že pre CMZ bolo alokovaných takmer dvojnásobok financií ako pre okrajové časti, je potrebné riešiť centrá aj v MČ.
- MČ by mali mať rýchle spojenie s centrom, bicykle, elektrobicykle, potrebujú cyklotrasy do centra.
- Klimatické zmeny - nezabúdať na parky - hlavne pri objektoch výškových by mali byť deliace zelené zóny.
- Je potrebné sa zaoberať vodozadržnými opatreniami.

Informácia o ďalších krokoch a záver stretnutia

Participatívny proces je predĺžený do leta, budú nasledovať ďalšie stretnutia. Je dôležité, aby sme diskutovali.

Do konca roka sa stretne koordinačná skupina pri komisii pre územné plánovanie, architektúru, verejný priestor a investície, alebo prebehne koordinačné stretnutie UHA-PDCS, na ktorom sa dohodne ďalší postup do konca roka.

Naplánujú ešte ďalšie stretnutia s rôznymi typmi zainteresovaných aktérov, pričom minimálne jedno sa uskutoční ešte do konca roka 2020.

Budeme dúfať, že pandémia začne byť na ústupe a budeme môcť mať aj fyzické stretnutia.. Prípadne v jarých mesiacoch bude možné sa stretávať aj v exteriéri.

PodĎakováním všetkým za aktívnu účasť bolo stretnutie ukončené.

Zápis spracovala: Anna Zemanová (PDCS)

Overil: Bohdan Smieška (PDCS)